

POSTANOWIENIE

Dnia 1 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa M. Sp. z o.o. w T.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 1 września 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 lipca 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza od skarżącej na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;

2) przyznaje adw. M. M. ze Skarbu Państwa (Sąd Apelacyjny w (...)) 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych wraz z należnym podatkiem od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powódki M. sp. z o.o. z siedzibą w T. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 lipca 2015 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m. in.:

postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącą rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob.: postanowienia SN z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, www.sn.pl). Skarżącą obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia SN z dnia 8 lipca 2009 r., sygn. akt I CSK 111/09, z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II PK 220/08, www.sn.pl).

Skarżąca podniosła, że w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a zarazem potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, co odniosła do art. 49 k.p.c. Stwierdziła także, iż miała podstawy by domagać się wyłączenia wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w K. od orzekania w niniejszej sprawie, a także przekazania sprawy do innego równorzędnego sądu okręgowego.

Zarówno jednostronne przedstawienie problemu prawnego, jak i zawarta we wniosku argumentacja nie potwierdzają możliwości wystąpienia odmiennych ocen problemu prawnego, ani tezy o istnieniu wątpliwości interpretacyjnych. Wbrew twierdzeniom zawartym w tym wniosku nie istnieje obowiązek wyłączenia się wszystkich sędziów orzekających w sądzie, którego prezes występuje jako statio fisci pozwanego Skarbu Państwa. Sędzia uczestniczy w składzie orzekającym, wydającym wyrok w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, a nie w imieniu konkretnego sądu. Odmierna teza nie znajduje uzasadnienia. Nie ma

też uzasadnienia generalna teza, jakoby zależność służbowa sędziów od prezesa sądu wpływała na ich bezstronność. Próba wykazania istnienia innych przesłanek wyłączenia sędziego niż wskazane w art. 48 i 49 k.p.c. nie może uzasadnić wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Trafnie podniesiono w odpowiedzi na skargę kasacyjną, że rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego nie może sprowadzać się do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni lub w drodze prostego zastosowania przepisu.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że wykładnia art. 49 k.p.c. nie budzi wątpliwości. Przepisy o wyłączeniu sędziego od rozpoznawania konkretnej sprawy muszą być interpretowane bardzo ściśle, wkraczają w niezwykle delikatną sferę i zaufania społeczeństwa do wymiaru sprawiedliwości, które nie jest podważane przez ustawodawcę tylko ze względu na pozostawanie sędziów w określonej formie zorganizowania ich pracy przez przydzielenie do konkretnych sądów, co nie zmienia ich statusu państwowego oraz konstytucyjnie zagwarantowanej niezawisłości i niezależności w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w imieniu Rzeczypospolitej (wyrok SN z dnia 29 kwietnia 2015 r., sygn. akt V CSK 453/14, www.sn.pl).

W obecnym brzmieniu art. 49 k.p.c., wprowadzie nawet odniesienia wyłącznie służbowe mogą, ze względu na osobistą znajomość oraz osobisty charakter kontaktów, zostać uznane za stosunki tego rodzaju, że wywołają w odbiorze zewnętrznym uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziów (postanowienie SN z dnia 10 marca 2015 r., sygn. akt II UO 1/15, www.sn.pl), ale nie można uznać, że służbowy charakter znajomości strony powinien zawsze, w każdej sytuacji, podlegać jednakowej ocenie i zawsze stanowić albo podstawę wyłączenia, albo brak takiej podstawy. Wykładni art. 49 k.p.c. Sąd Najwyższy dokonywał wielokrotnie, jednolicie wyjaśniając, że samej zależności zachodzącej między prezesem a sędziami danego sądu nie można traktować jako przyczyny zawsze uzasadniającej wyłączenie sędziego (por. m.in. wyrok SN z dnia 24 maja 2016 r., sygn. akt SNO 14/16, www.sn.pl, zob. też postanowienie SN z dnia 18 listopada 2004 r., sygn. akt I CZ 145/04, nie publ.). Brak w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozważania jurydycznej argumentacji, podważającej jednolitą w tym względzie linię orzeczniczą. Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.,

Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Wobec udzielenia powódce pomocy prawnej z urzędu i braku jej opłacenia przez powódkę w jakiegokolwiek części, o kosztach tej pomocy orzeczono na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 4 pkt 2 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461 z późn. zm.).

jw